

Javítókulcs

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az itemeket a magyar ABC kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta vagyis az item megoldása jó, illetve a tanuló nem oldotta meg, vagyis az item megoldása nem jó. Az első esetben az item betűjelét kell bekarikázni. Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen a javítókulcsban (ez főként az esszére vonatkozik) megadott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint a szakirodalommal igazolható jó válasz is pontot ér.

1. feladat

1 pont

4. Wormsban egyezséget (konkordátumot) kötött a II. Callixtus pápa és V. Henrik német-római császár,
 2. Nagy Károly császárrá koronázása, 5. I. Murád szultán Rigómezőnél legyőzte a szerbeket,
 3. Földnélküli János kiadta a Magna Chartát, 1. Theodosius felosztotta két fia között a birodalmat

2. feladat

15 pont

<i>bencések</i>	<i>ferencesek</i>	<i>ciszterciek</i>	<i>premontreiek</i>	<i>pálosok</i>
c, e, g, l, n	b, f, h	d, j, k, m	o	a, i

3. feladat

5 pont

- a) a keresztény vallás államvalláshoz vezető lépései (más megfogalmazásban is elfogadható)
 b) Ják, Zsámbék, Öskü templomai román stílusúak
 c) ütközőállamok Luxemburgi Zsigmond idején esetleg balkáni államok
 d) Hunyadi Mátyás jövedelmei
 e) A Wesselényi-összeesküvés résztvevői

Minden tartalmilag helyes válasz elfogadható!

4. feladat

10 pont

- a) Pozsony aláhúzása. Itt győztes csatát vívtak a magyarok. / Merseburgban és Augsburgban legyőzték a magyar sereget.
 b) Veszprém aláhúzása. Veszprém püspökség. / Esztergom és Kalocsa érseki rangot kapott.
 c) Ocskay László aláhúzása. Pálffy János gróf seregében, Savoyai Jenő hadjárataiban harcolt. / Ocskay László átáll Rákóczi seregébe. / 1708-ban elárulta Rákóczit, kivégezték. / Esze Tamás és Kis Albert részt vettek a hegyaljai felkelésben. / Ők indítottak küldöttséget Brezánba.
 d) A labancok aláhúzása. A talpasok és a mezei hadak Rákóczi hadszervezetéhez kapcsolódó fogalmak. / A labancok a Habsburgokat szolgálták.
 e) Rákóczi Zsigmond aláhúzása. Rákóczi Zsigmond erdélyi fejedelem volt. / Rákóczi Zsigmond nem állt II. Rákóczi Ferenc oldalán, nem vett részt a Rákóczi – szabadságharcban. / Forgách Simon, Bottyán János Rákóczi seregének vezetői.

5. feladat

1 pont

Igaz

6. feladat

7 pont

Meghatározás	Fogalom
a) Papi nőtlenség.	cölibátus
b) Lelki javak, egyházi tisztségek anyagi úton történő árulása, illetve megszerzése.	simonia / szimonia
c) A földbirtokos joghatósága alatt áll. A földhasználat fejében urának különböző szolgáltatásokkal tartozott. Pl.: robot, terményjáradék	jobbágy
d) A feudális államnak az a formája, ahol a rendek és a király együttesen kormányoztak. A hatalommegosztás az adómegajánlásban is jelentkezik.	rendi monarchia / rendi dualizmus
e) Területi egység, amely a királyi birtokok mellett magában foglalta az egyházi és a magánföldesúri birtokokat is.	vármegye
f) A várháborúk korában a szökött jobbágyokból, földjüket vesztett kismanesekből és végvári vitézekből létrejött társadalmi réteg.	vitézliő rend
g) Eredetileg fegyveres marhahajcsárok voltak, később szabad katonák.	hajdúk

7. feladat

9 pont

- a) 2 bekarikázása
- b) 2. bekarikázása
- c) X bekarikázása
- d) 2. bekarikázása
- e) 2. bekarikázása
- f) X bekarikázása
- g) 1. bekarikázása
- h) 2. bekarikázása
- i) X bekarikázása

8. feladat

10 pont

- a) a vulkán kitörése / a Vezúv kitörése
- b) ifj. Plinius aláhúzása
- c) Pál apostol aláhúzása
- d) a szeretetet
- e) II. András
- f) 1222
- g) Aranybulla
- h) jobbágyok / parasztság
- i) 1231 vagy az Aranybulla egyéb megújítási időpontja
- j) A tizedet pénzben is lehet szedni.

9. feladat

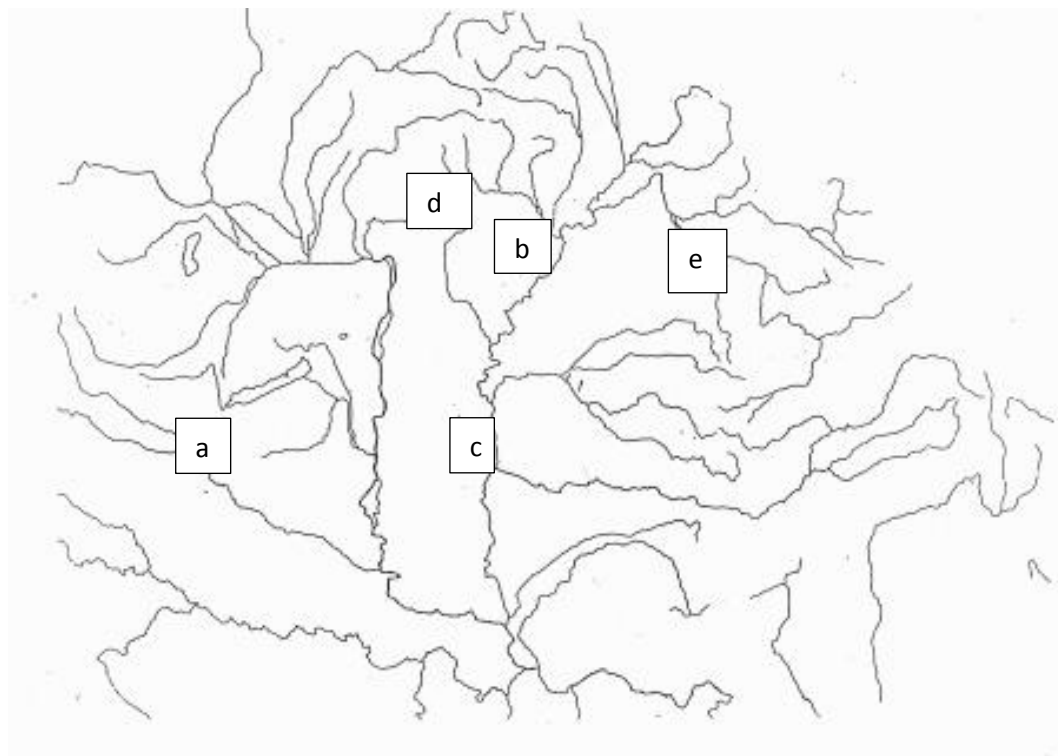
2 pont

- a) aláírja
- b) jogforrás

10. feladat

10 pont

- a) Új - Zrínyivár
- b) Eger
- c) Zenta
- d) Szécsény
- e) Szatmár (elfogadható Nagykároly)

Az 5 helyszín (a, b, c, d, e) betűjeleinek megfelelő beírása.

11. feladat

20 pont

- a) 1708-ban a kuruc főerők vereségének helyszíne.
- b) Az orosz cár neve, akivel II. Rákóczi Ferenc Lengyelországban tárgyalt.
- c) Török adószedő.
- d) 1703-ban Vetésen kiadott nyilatkozat.
- e) A franciák előretörését itt állította meg az osztrák és az angol hadsereg.
- f) Nagy Lajos leánya, Lengyelország királynője
- g) Zrínyi Ilona védte ezt a várat 1685-1688 között.
- h) Ezen az országgyűlésen mondták ki a Habsburgok trónfosztását 1707-ben.
- i) Gyalogos török katona.
- j) Károlyi Sándor vele tárgyalt a szabadságharcot lezáró békéről.
- k) 1700-ban kitört a francia háború.
- l) Itt töltötte száműzetését II. Rákóczi Ferenc.
- m) XIV. Lajos 1708-ban Oudenaarde, majd 1709-ben mellett is vereséget szenvedett.
- n) II. Rákóczi Ferenc idején használt rézpénz.
- o) A szécsényi országgyűlésen 24 tagú-t szerveztek Rákóczi mellé.
- p) Rákóczi főgenerálisaMiklós.
- q) A szigeti veszedelem, a Tábori kis tracta szerzőjének vezetékneve.
- r) Hunyadi János tisztsége az uralkodó kiskorúsága idején.

										T	R	E	N	C	S	É	N		
N	A	G	Y	P	É	T	E	R											
							D	E	F	T	E	R	D	Á	R				
							P	Á	T	E	N	S							
H	Ö	C	H	S	T	A	D	T											
							H	E	D	V	I	G							
							M	U	N	K	Á	C	S						
							Ó	N	O	D									
							J	A	N	I	C	S	Á	R					
					P	Á	L	F	F	Y	J	Á	N	O	S				
			Ö	R	Ö	K	Ö	S	Ö	D	É	S	I						
							R	O	D	O	S	T	Ó						
M	A	L	P	L	A	Q	U	E	T										
							L	I	B	E	R	T	A	S					
							S	Z	E	N	Á	T	U	S					
							B	E	R	C	S	É	N	Y	I				
							Z	R	I	N	Y	I							
K	O	R	M	Á	N	Y	Z	Ó											

s – t)

A szécsényi országgyűlésen elfogadott államforma. A konföderáció élére vezérlő fejedelemként Rákóczit választották. A 24 tagú szenátus és egy gazdasági tanács (Consilium Oeconomicum) segítette a munkáját.

12. Esszé

Kérjük, hogy az érettségi értékelési szempontjait alkalmazzák a kedves kollégák az alábbi pontozással. **Érdemes figyelembe venni, hogy a tanulók az esszéírást még tanulják! Minden helyes válasz értékelendő a táblázat pontmegosztása alapján.** **10 pont**

Értékelési szempontok	Pontszám
Feladatmegértés	1
Tájékozódás térben és időben	1
Kommunikáció	1
Szaknyelv alkalmazása	1
Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása	3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	3

Feladatmegértés

A tanuló a feladat utasításának megfelelően összefoglalja a II. Rákóczi Ferenc által irányított szabadságharc kitörésének okait, körülményeit. (1 pont) *Ha a feladatmegértés 0 pont, akkor az egész esszé 0 pontos.*

Tájékozódás térben és időben

Az esszében megemlíti a tanuló: témája a Királyi Magyarország / Magyarország (tér) területéhez kapcsolódik / tér: Megemlítheti Brezán várát (tér); az 1700-ban kitört spanyol örökösödési háborút (idő) / A Rákóczi – szabadságharc 1703-1711 között zajlott. (idő). *Az 1 pont akkor jár, ha mindkét szempontra kitér.*

Kommunikáció

Bekezdésekkel szerkesztett, logikus gondolatmenet jellemzi a szövegalkotást. Megfelelő a nyelvhelyesség és nincs durva helyesírási hiba. *Legfeljebb 2-3 hiba lehet a helyesírásban. (1 pont)*

Szaknyelv alkalmazása

A tanuló használja a témához tartozó konkrét és elvont fogalmakat (hatalom, állam, államforma, törvényhozás, örökösödési háború, szabad királyválasztás, rendi jogok, adórendszer, Újszerezeményi Bizottság, forspont, porció stb). (1 pont) *Legalább 4 fogalmat használ.*

Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása

A tanuló 3 elemre utal a forrásokat használva a témához tartozóan (3 pont): pl.

- 1. forrás – Utal arra a versenyző, hogy a felszabadított területet új szerzeménynek tekintik, a volt hódoltság területét nem kapcsolták a magyar vármegyékhez, az Udvari Kamara alá rendelték stb.
- 2. forrás – Rákóczi kedvezőnek ítélte az időszakot a harcok megindításához az európai események miatt.
- 3. forrás – A versenyző utal arra, hogy 1687-ben a rendek nemesi előjogaik megtartása miatt lemondanak / rákényszerülnek a szabad királyválasztási jogukról és az ellenállási záradékról. A felszabadított nemesség más sérelmeire is utal a forrás > okmányokkal kell igazolniuk birtokuk tulajdonjogát + a fegyverváltság kifizetése

Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás

A tanuló 3 elemre utal a témához tartozóan (3 pont): pl.

- A végvári vitézek elbocsátása – jövőjük kiszámíthatatlan > jobbágyi sorba kerülhetnek.
- A kiváltságolt elemek (kunok, jászok) hasonló sorsa.
- Az ország lakosságára kivetett porció és forspont terhei.
- A katolikus egyház teher nélkül kapta vissza birtokait > feszültség a protestánsokkal.
- Erdélyt nem egyesítették a Királyi Magyarországgal.
- Kedvező külpolitikai helyzet a spanyol örökösödési háború miatt.

Források:

A megadott szakirodalom.

2. feladat - <http://ziriciapatsag.hu/apatsag/lelkiseg/ciszterci-lelkiseg> (2021. 01. 30.)

5. feladat

1. forrás – Száray Miklós: Történelem 9. (Új forrásközpontú történelem) 95. p.

2. forrás - <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/BibliaKaroli-biblia-karoli-gaspar-forditasa-1/pal-apostolnak-a-korinthusbeliekhez-irt-i-levele-17D52/1-kor-13-181D0/> (2021. 01. 30.)

3. forrás

Száray Miklós: Történelem 9. (Új forrásközpontú történelem) 191. p.

Harmat Árpád Péter: Az Aranybulla <http://tortenelemcikkek.hu/node/470> (2021. február 3.)

9 feladat - Középkori várak

a) <https://m.militaria.hu/digitalis-hadtortenelem-hadtorteneti-oktatasi-csomagok-iskolak-szamara/hodoltsag-kora/zrinyi-ujvar> (2021. 01. 12.)

b) <https://mek.oszk.hu/01800/01885/html/index1693.html> (2021. 01. 28.)

11. feladat - Rejtvény

<https://mult-kor.hu/t-hires-gyozelem-amelyekert-vezetes-arat-kellett-fizetni-20170410?pldx=2> (2021. 01. 30)

<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Banlaky-banlaky-jozsef-a-magyar-nemzet-hadtortenelme-2/18-ii-rakoczi-ferenc-nemzeti-folkelese-17011714-4329/az-17011714-evi-spanyol-orokosodesi-haboru-rovid-vazlata-432A/9-az-1709-evi-hadjarat-438F/> (2021. 01. 22.)

http://www.rubicon.hu/magyar/oldal/1710_januar_22_kuruc_vereseq_romhany_mellett (2021. 02. 04.)